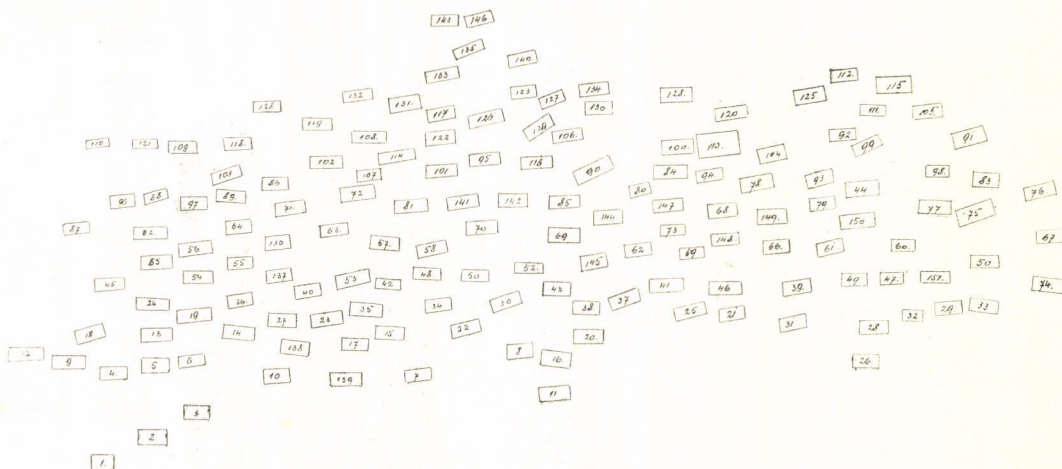

Ásatások a csunyi sírmezőn (Mosonym.).

Dr. SÖTÉR ÁGOST-tól.

Az 1894. évi július 10-én kelt és az «Archæologiai Értesítő» XIV. kötetének 4. számában közzétett jelentésemben volt szerencsém ismertetni azon három sírt, melyet a gróf Henkel Laura tulajdonát

Csunyi sírmező.

képező Csuny határbeli 444. és 445. hely. sz. a földön átvonuló pozsony—szombathelyi helyi érdekű vasút építésekor kiemelt árok fenekén felfedeztem, mely jelentésemben egyszersmind kifejezést adtam azon elhatározásomnak, hogy annak megállapítása céljából, valjon e helyütt csak néhány, menekvés közben eltemetett egyén tetemei leltek-e nyugalmat, vagy rendes temetkezési helyre akadtam-e, még ugyanazon év folyamán az ásatást eszközölni fogom, és ezen cél elérhetése miatt első sorban nevezett grófné, másodsorban pedig bérelője, Popper Gyula úrhoz fordultam, hogy az egylet céljaira ásatási engedélyt adni sziveskedjenek, mely engedélyt megnyervén, és az idők viszontagságai elleni védelemre egy tábori sátorról gondoskodván, f. évi augusztus 2-án a helyszínén a szükséges tizenhat munkással megjelenvén, kitűztem a korábban feltárt három sír helyét.

Azon körülmény, hogy a vasuti árokban csakis három sírnak volt nyoma, arra mutatott, hogy itt vándorlás közben csakis azon három sír vált szükségessé, ellenben azoknak rendes fekvés iránya, a leleteknek rendes helyüköni fekvése rendszeres temetkezésre mutatván, azon feltevésből indultam ki, hogy ezen már feltárt három sír a sírmező sarkán lehet, és azért a vasuti árok melletti szántásban a feltárt sír hosszoldalára függélyesen vonattam árkokat és pedig teljes sikerrel, mert mint a sírmező eddig feltárt részének ezen tereprajza mutatja, az 1. 2. 3. számmal jelölt korábban felfedezett három sír irányában a 4. 5. 6. sz. a. sírok helyét csakhamar sikerült megállapítani.

Mindig ezen ekként megállapított fekvésirányban ásatván a kutató árkokat, délkelet felé csakis két sír-sor jelentkezett, éjszaknyugat felé azonban 80 méter hosszáságig találtam sírokat, a miből kétségtelen, hogy ezen rendes temetkezési helynek egyik oldala 80 méter hosszú, szélessége azonban még

Csunyi 4. sír.

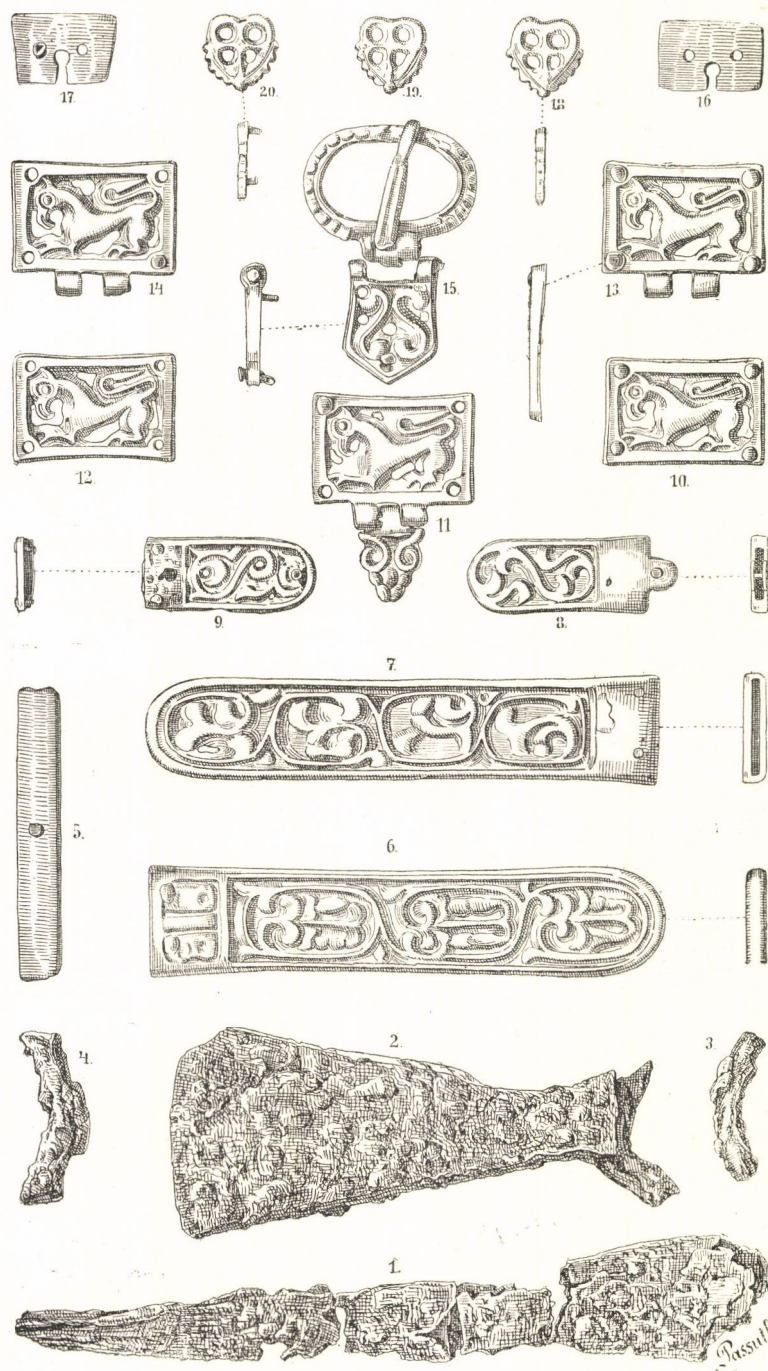
meg nem állapítható, mert a lelhely rendes mezei gazdálkodásra lévén használatban, ásatási engedélyem f. évi augusztus hó 18-án lejárván, másnap már őszi szántás alá az ekevas hasította szét a mérnöki felvétel czéljából virágágy módjára történt felhantolást.

Az ásatásra fordított 14 nap alatt, daczára, hogy néhányszor eső és vihar akadályozott a munkában, 151 sírt tárattam fel, melyek leírása következő,

Az 1. 2. és 3. sír leletei már az «Archæologiai Értesítő» XIV. kötetének 4. számában ismerttettem. 4-ik sír, 200 cm. mély, 180 cm. hosszú férfi-sír, csontozat jó karban.

Leletek: Bronztárgyak: 1. sz. két griffalakkal díszített nagy szíjvég, 2. sz. ugyanily alakkal díszí-

Csunyi 5. sír.

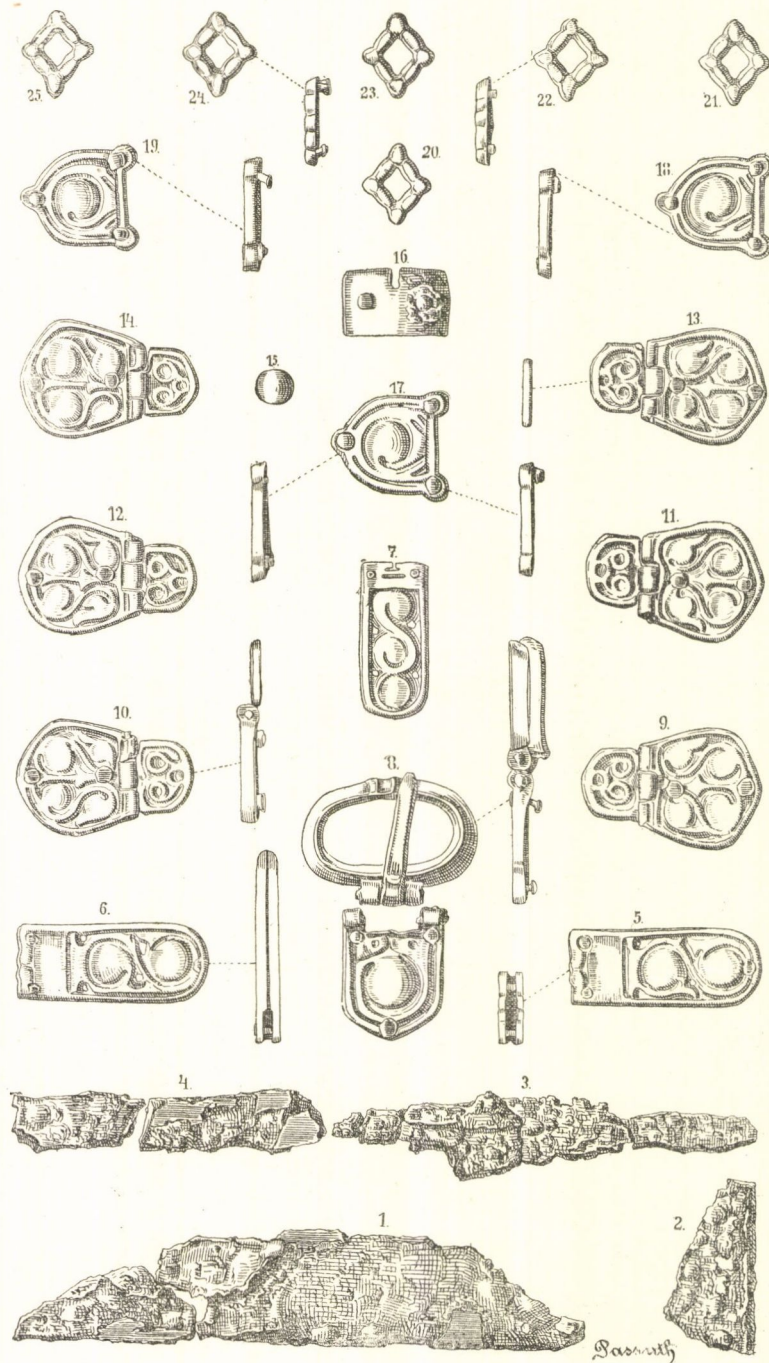
tett kis szíjvég és ennek 5 díszítményű hátlapja, 3. sz. bronz lemez. Vastárgyak: 4. sz. vasforradék, 5. sz. vasszeg, 6. 7. sz. vaskés, 8. és 13. sz. yaskard darabokban, 9. 10. sz. háromélű nyilvégek, 11. sz. vasdarab, 12. sz. egy 15 cm. hosszú vasesákány. Agyag sírbögre.

A szíjvégen jelentkező állatalak gyűjteményünkben szíjvégen új alak.

5-ik sír, 170 cm. mély, 180 cm. hosszú férfi-sír.

Leletek: Bronztárgyak: 6. 7. sz. nagy szíjvég, elő- és hátlapja különböző fonott diszszel, 8. 9. sz. hasonló kis szíjvég, 10—14. sz. griffes csatok, 15. sz. fonott díszű szíjcsat, 16. 17. sz. bronz-lemezek,

Csunyi 6. sír.

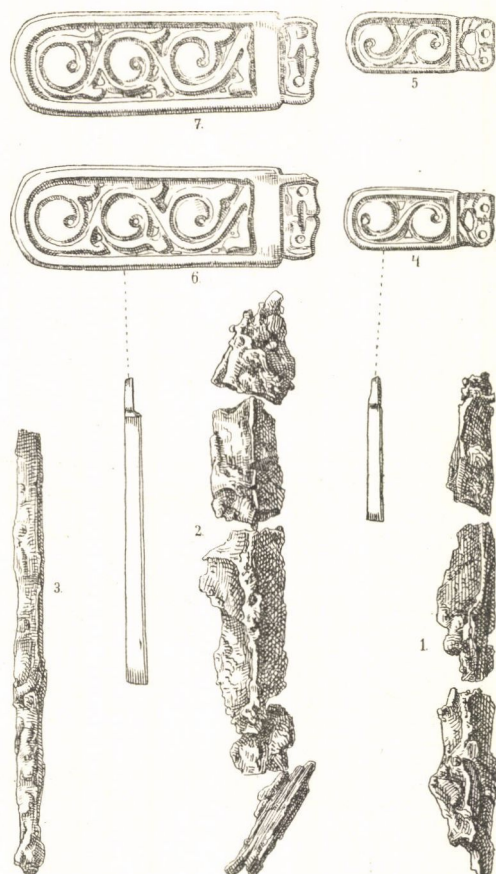
18—20. sz. szivalakú áttörött kis szíjdíszek. Vastárgyak: 1. sz. vastör, 2. sz. egy 10 cm. hosszú vascákány, 3. 4. sz. vascsat-darab. Agyag sírbögre.

6-ik sír, 130 cm. mély, 175. cm. hosszú férfi-sír.

Leletek: Bronztárgyak: 5. 6. 7. sz. három kis szíjvég, 8. sz. szíjcsat, 9—14. sz. vascsat, 11. sz.

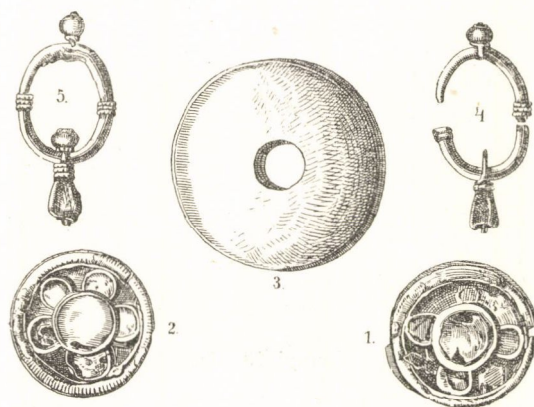
bronzgömb. 18. 19. sz. paizsalakú övdész, 20—25. sz. áttörött négyszögalakú kis övdíszek. Vastárgyak :
1. 2. sz. vaskard-darabok, 3. 4. sz. vastör-darabok.

Csunyi 10. sír.

7-ik sír, 100 cm. mély, 90 cm. hosszú gyermek-sír, csontozat elkorhadt, sírbögre törött.

8-ik sír, 160 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír; csontozat elkorhadt. Leletek: Bronzlemez, orsó-

Csunyi 11. sír.

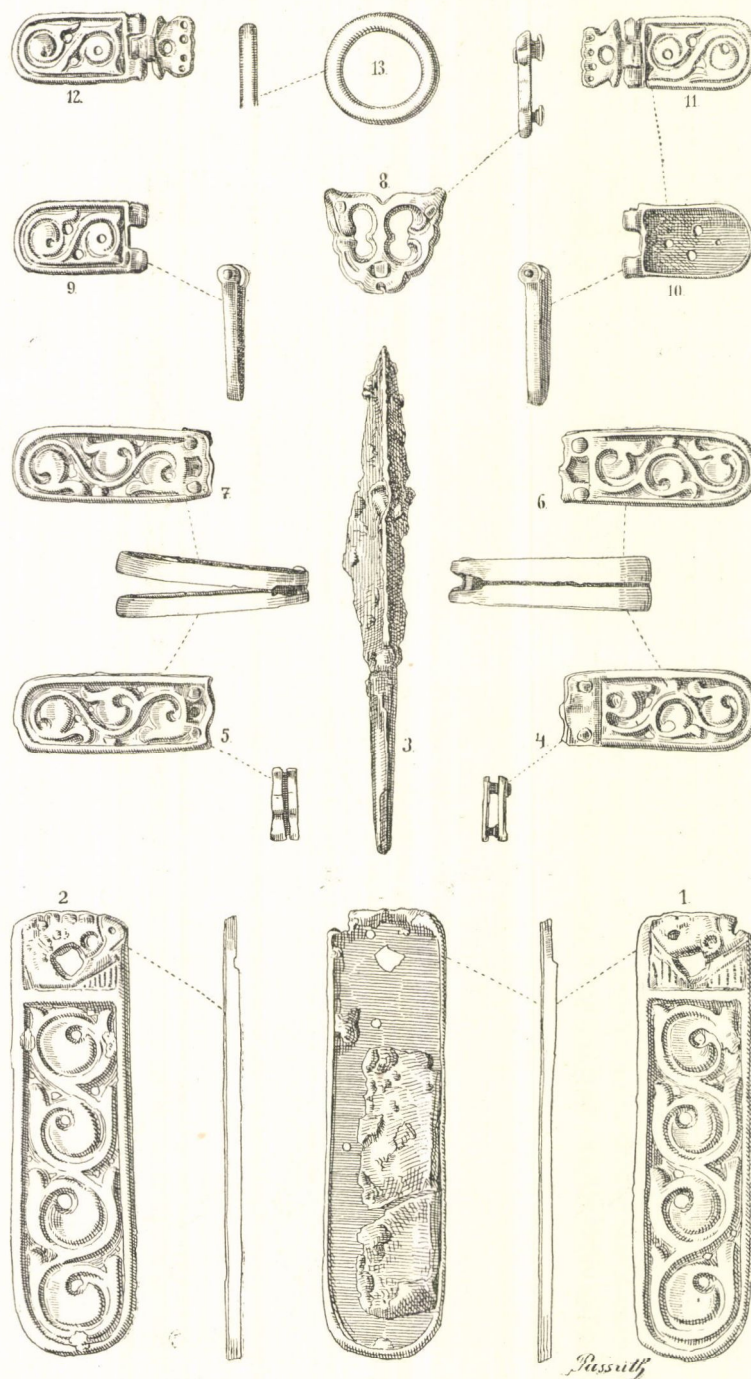
gomb és sírbögre és nagy mennyiségű fa-korhadék, mely laponként vált szét és rendeltetési célja előttem ismeretlen.

9-ik sír, 140 cm. mély, 120 cm. hosszú gyermek-sír, csontozat elkorhadt.

10-ik sír, 180 cm. mély, 160 cm. hosszú férfi-sír, csontozat jó karban.

Leletek: 4—7. sz. Bronz: két nagy szíjvég és két kis szíjvég 5 diszítéssel. Vas: 1—3. sz. kés- és tör-
darabok.

Csunyi 19. sír.

11-ik sír, 200 cm. mély, 180 cm. hosszú női sír, csontozat jó karban.

Leletek: Bronz: 1. 2. sz. két kerék ruhacsat, közepén egy nagy üvegkövel, mely öt darab szinte kerek befoglalt üvegbetéttel van körülvéve, 3. 4. sz. két kék üvegcsappes fülönfüggő, 5. sz. orsógomb; sírbőgre törött.

12-ik sír, 120 cm. mély, 110 cm. hosszú gyermek-sír, csontozat elkorhadt.

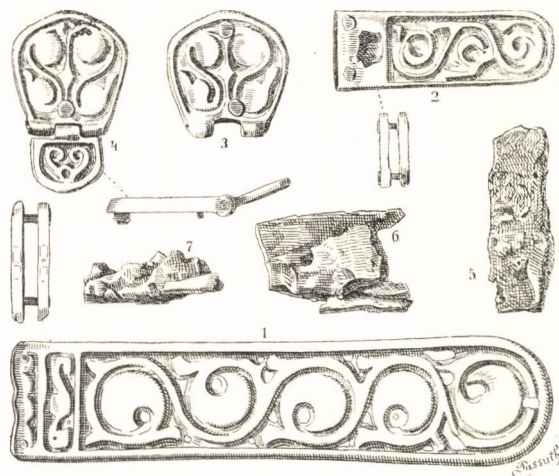

13-ik sír, 100 cm. mély, 100 cm. hosszú gyermek-sír, csontozat elkorhadva. Lelet egy törött sírbögre.

14-ik sír, 80 cm. mély, 70 cm. hosszú gyermek-sír, csontozat és sírbögre elkorhadva.

15-ik sír, 160 cm. mély, 140 cm. hosszú női sír, csontozat részben elkorhadt. Leletek: vaskés jobb kéznél és orsógomb a bal térdnél.

16-ik sír, 200 cm. mély, 160 cm. hosszú férfi-sír, csontozat szilárd.

Csunyi 20. sír.

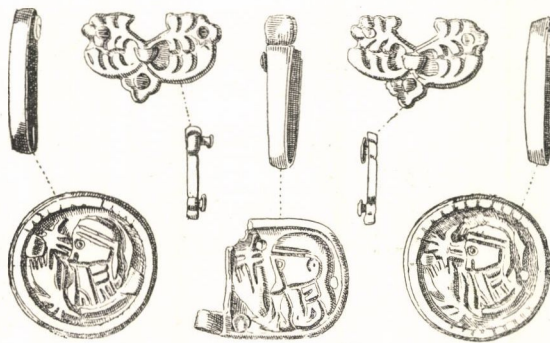
Leletek: Bronz: Egy nagy szíjvég, egy kis szíjvég, tizenkét szíjkapocs, egy sízhüvely, egy szíjcsat; vas: egy csat.

17-ik sír: 150 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, csontozat után felismerhető.

Lelet nélkül.

18-ik sír. 120 cm. mély, 100 cm. hosszú, elkorhadt csontozat, lelet nélkül.

19-ik sír, 210 cm. mély, 185 cm. hosszú férfi-sír, csontozat jó karban.

Csunyi 21. sír.

Leletek: Bronz: 1. 2. sz. szalag-motivummal diszített nagy szíjvég, két lapból összeillesztve, 4—7. sz. ugyanily kis szíjvégek, 8. sz. áttörött kis övdísz, 9—12. sz. szalagdiszítésű ruha-kapocs, 13. sz. karika. Vastárgy: Háromélű nyílvég.

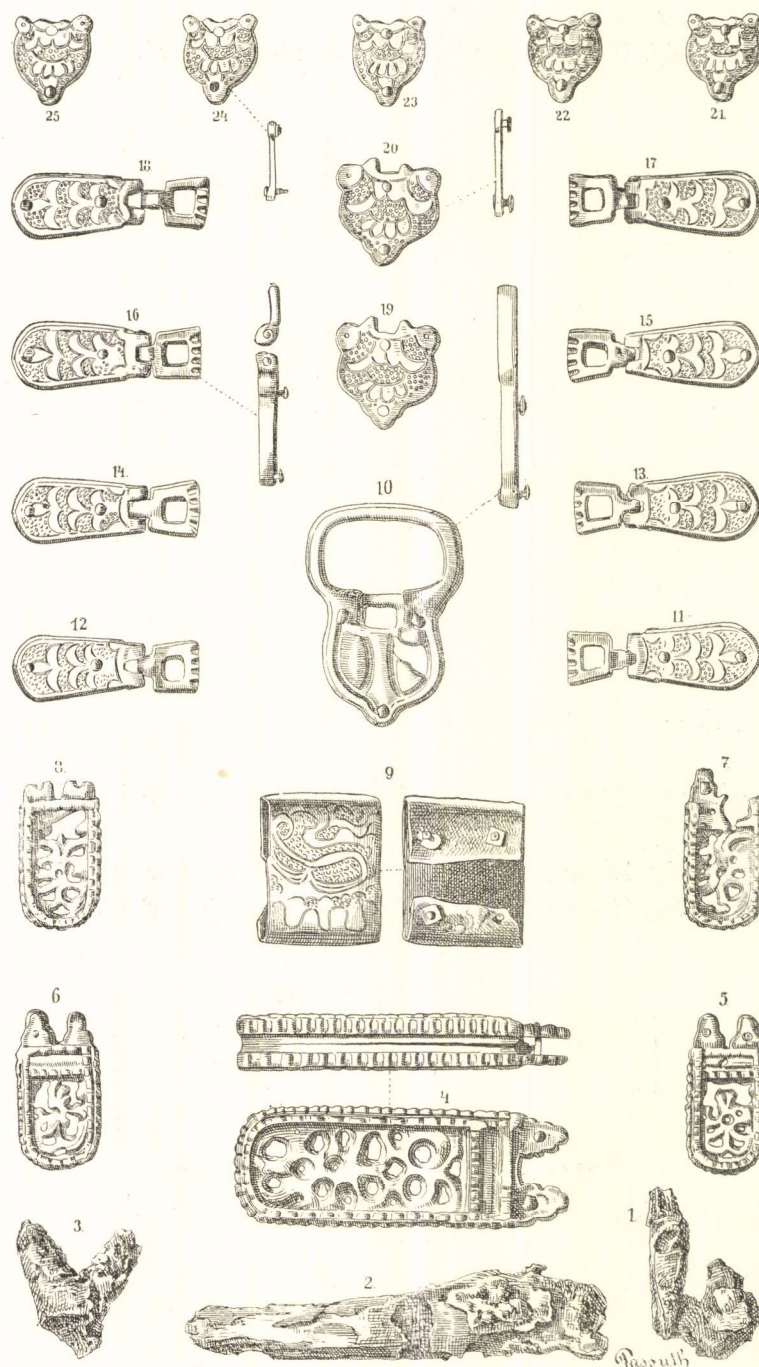
20-ik sír, 180 cm. mély, 165 cm. hosszú férfi-sír, csontozat rendetlen, de részben ép.

Leletek: Bronz: 1. sz. nagy szalagdiszítményű szíjvég, 2. sz. hasonló kis szíjvég, 3. 4. sz. paizs-alakú övdísz, 5—7. sz. bronz lemezek, melyek rendeltetése ismeretlen. Törött sírbögre.

21-ik sír, 200 cm. mély, 175 cm. hosszú férfi-sír, csontozat rendben.

Leletek : Aranyozott bronz : Hat darab gombalakú övdísz sisakos fejképpel, az arcz előtt liliom vagy kereszt, melyet tartani látszik, egy kis bronz övkapocs és két lepke-alakú áttörött övdísz ; az övdísz rajza rendkívül érdekes és a korra nézve esetleg támpontot nyújthat. Törött sírbögre.

Csunyi 25. sír.

22-ik sír, 140 cm. mély, 140 cm. hosszú gyermek-sír, csontozatnak nincs nyoma, a sírbögre elmállott.

23-ik sír, 130 cm. mély, 150 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.

24-ik sír, 180 cm. mély, 180 cm. hosszú férfi-sír, csontozat helyen.

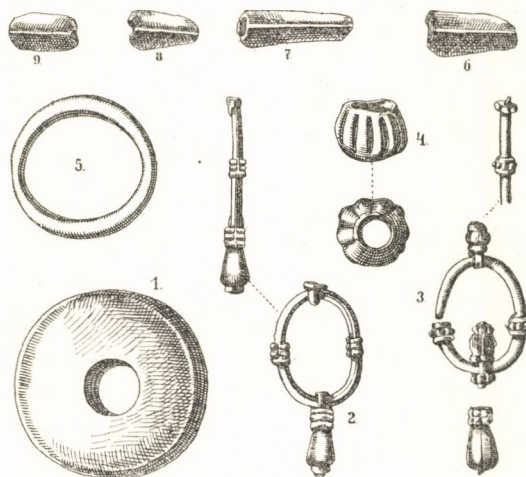
25-ik sír.

Leletek: Bronz: 4. sz. egy két lapból álló áttörött nagy szíjvég, melynek oldalai is rovátkás díszítéssel vannak ellátva, 5—8. sz. ugyanily alakú kis szíjvég, 9. sz. szíjhüvely czizelirozott diszitménynyel (új alak), 10. sz. szíjesat, 11—18. sz. repülő szárnyasalakú czizelirozással díszített kapocs, 19—24. sz. paizsalakú övdísz. Vas: 1—3. sz. vastör és darabjai. Törött sírbögre.

26-ik sír, 180 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, csontozat lehetőleg ép.

Leletek: Bronz: Két fülönfüggő, egy karika, egy üveggyöngy, 14 gyurma-gyöngy, egy orsógomb, egy sírbögre.

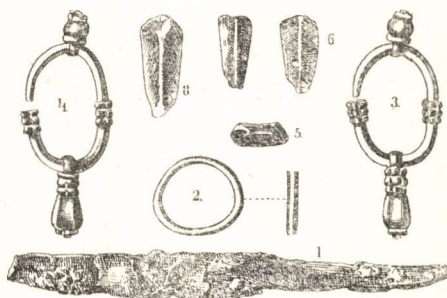
Csunyi 27. sír.

27-ik sír, 110 cm. mély, 90 cm. hosszú, csontozat szerint fiatal nő sírja.

Leletek: 2. 3. sz. két bronz fülönfüggő kék üvegcsappal, igen díszes, 4. sz. egy kék paszta-gyöngy, 5—9. sz. üveggyöngy, fekete és egy kis díszített bronz rudacska.

28-ik sír, 120 cm. mély, 110 cm. hosszú gyermek-sír minden lelet nélkül.

29-ik sír, 200 cm. mély, 180 cm. hosszú női sír, csontozat rendetlen fekhelylyel korhadva.

Csunyi 29. sír.

Leletek: 3. 4. sz. két bronz fülönfüggő szép üvegcsappal, 2. sz. bronz karika, 5—8. sz. fekete üveggyöngyök és egy vaskés. Sírbögre törött.

30-ik sír, 190 cm. mély, 180 cm. hosszú női sír, csontozat alig felismerhető.

Leletek: 2. 3. sz. két bronz fülönfüggő, kis fekete üvegcsappal és egy orsógomb, melynek nyílása szívalakú.

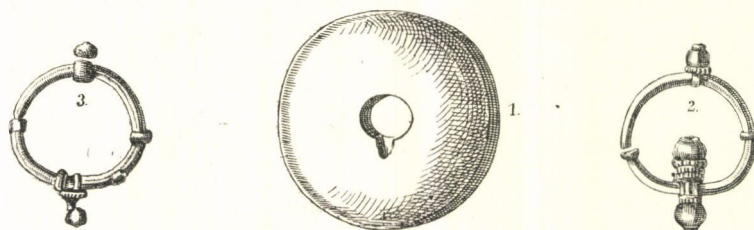
31-ik sír, 120 cm. mély, 120 cm. hosszú női sír, csontozat elkorhad.

Leletek: 1. sz. bronz fülönfüggő, 2. sz. bronz karika, 3—19. sz. különböző alakú üveg- és paszta-gyöngyök. Törött sírbögre.

32-ik sír, 175 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, csontozatról felismerhető.

Leletek: 1. sz. bronz lemezgyűrű, fehér üvegbetéttel, 3. sz. egy nagy paizsalakú, rovátkásan diszített fekete paszta-gyöngy két csatornával, hátlapja sima, 4—9. sz. berakott gyurma-gyöngyök. Törött sírbögre.

Csunyi 30. sír.

33-ik sír, 150 cm. mély, 160 cm. hosszú férfi-sír, csontozat feldulva, csakis vas-fegyver négy töredéke találtatott.

34-ik sír, 190 cm. mély, 170 cm. hosszú férfi-sír, csontozat rendben.

Leletek: Bronz: 3. 4. sz. egy mindkét oldalán másképp diszített nagy szíjvég, 5. sz. egy tömör, három helyen áttörött övpánt, új alak, 6—8. sz. lemez övdíszek. Vas: 1—3. sz. egy vastör darabjai.

35-ik sír, 120 cm. mély, 100 cm. hosszú gyermek-sír, csontozat elkorhadt.

Csunyi 31. sír.

Lelet: Egy kis bronz-karika és kis vas-kés.

36-ik sír, 150 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír, csontozatról felismerhető.

Leletek: Két bronz fülöngy; egy vas-kés, egy vasdarab és egy orsógomb.

37-ik sír, 90 cm. mély, 100 cm. hosszú gyermek-sír minden lelet nélkül.

38-ik sír, 140 cm. mély, 150 cm. hosszú férfi-sír, csontozat jó karban.

Csunyi 32. sír.

Leletek: Egy bronz fülöngy, egy vas-csat, két nyílvég.

39-ik sír, 180 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír, minden csontozat és lelet nélkül.

40-ik sír, 100 cm. mély, 90 cm. hosszú gyermek-sír, minden csontozat és lelet nélkül.

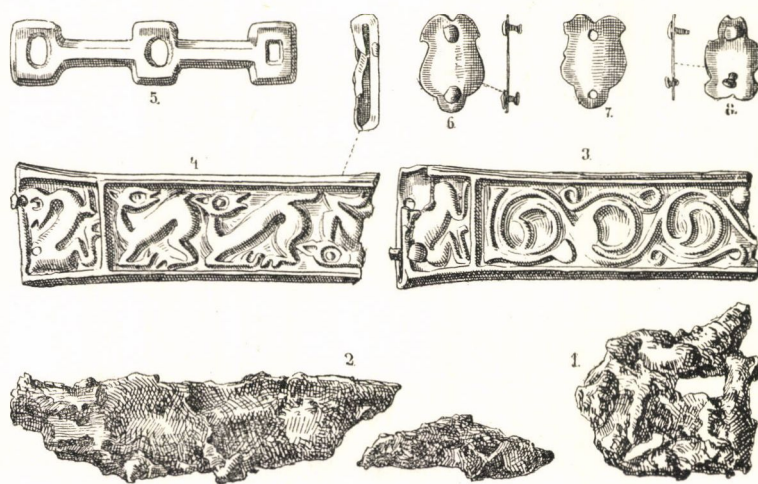
41-ik sír, 180 cm. mély, 170 cm. hosszú, csontozat után fiatal nő sírja.

Leletek: 1. és 3. sz. két különböző nagyságú bronz fülöngy, 2. sz. egy nyakék-függő, hosszú, metszett kék üvegseppel és 4. sz. egy egészen új és pedig edényalakú 5 cm. átmérőjű, 2 cm. magas orsógomb, terra sigillatából.

42-ik sír, 140 cm. mély, 120 cm. hosszú gyermek-sír, csontozat elkorhadt.

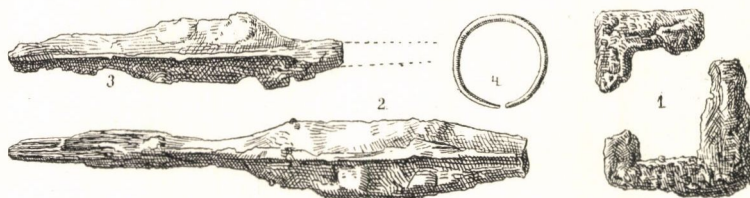
Lelet: Egy bronz füles csörgő, melyben egy vaskomb szabadon van elhelyezve és így mozgásra csörög. — Ily bronz csörgő Nemesvölgyön egy nagy bronz leletet nyújtott férfi-sírban is találtatott.

Csunyi 34. sír.

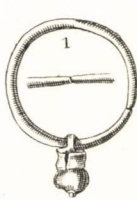
43-ik sír, 170 cm. mély, 150 cm. hosszú női sír, feldulva, melyben egy vaskésen és egy orsógombon kívül mi sem találtatott.

44-ik sír, 220 cm. mély, 190 cm. hosszú férfi-sír, csontozat ép.

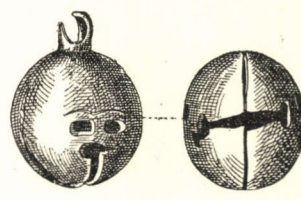

Csunyi 38. sír.

Leletek: Bronz: 3. sz. nagy szíjvég, 4. 5. sz. egy nagyobb és egy kisebb szíjcsat, 6. 7. sz. két kis szíjvég, 8. sz. egy tömör hátlapján homorú övpánt, 9—14. sz. hat áttörött művű csat, 15—17. sz. három

Csunyi 41. sír.

Csunyi 42. sír.

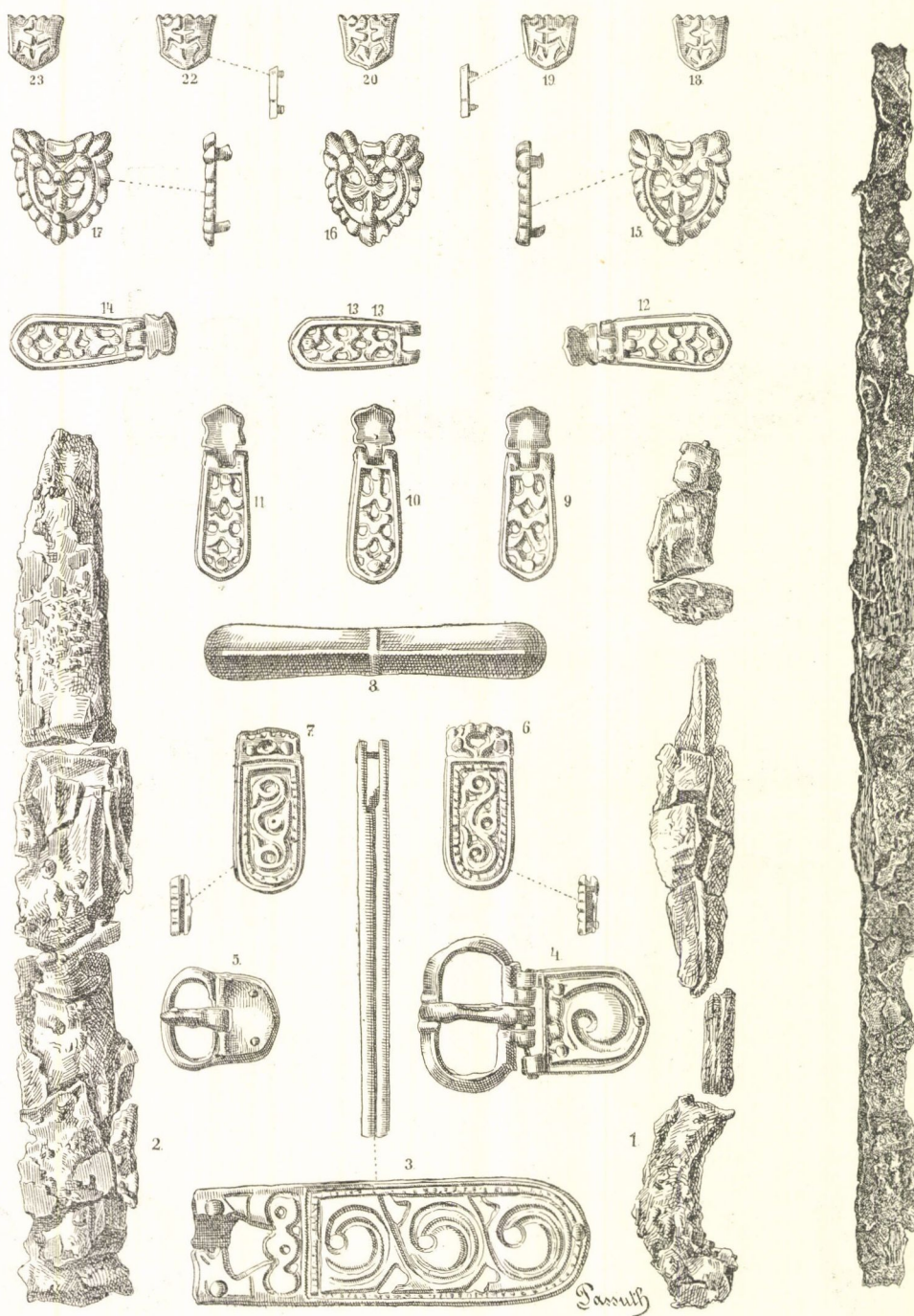
nagyobb paizsalakú övdísz és 18—23. sz. 5 kisebb paizsalakú övdísz. Vas: 1. sz. egy karika darabja és 2. sz. egy tör 3 darabban. Sírbögre.

Ezen sírban találtatott a bal lábszár mellett egy vaskard, melynek markolata 11 cm., pengéje 52 cm., tehát összesen 63 cm. hosszú, a fatok nyomait mutató penge szélessége pedig 3 1/2 cm.

45-ik sír, 170 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, feldulva, az orsógomb megtaláltatott, sírbögre elmállott.

46-ik sír, 160 cm. mély, 180 cm. hosszú női sír, lelet nélkül, feldulva.

Csunyi 44. sír.

47-ik sír, 190 cm. mély, 180 cm. hosszú női sír, két bronz fülöngyű és egy orsógommbal. Törött sírbögre.

48-ik sír, 170 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, feldulva, csak a vaskés és orsógomb találtatott.

49-ik sír, 220 cm. mély, 180 cm. hosszú női sír, ép csontozattal. Találtatott: két bronz fülöngyű, tizenkilencz darab fekete üveggyöngy, vaskés és egy orsógomb. Törött sírbögre.

50-ik sír, 100 cm. mély, 90 cm. hosszú gyermek-sír, minden lelet nélkül.

51-ik sír, 120 cm. mély, 110 cm. hosszú gyermek-sír, minden lelet nélkül.

52-ik sír, 160 cm. mély, 160 cm. hosszú férfi-sír, feldulva.

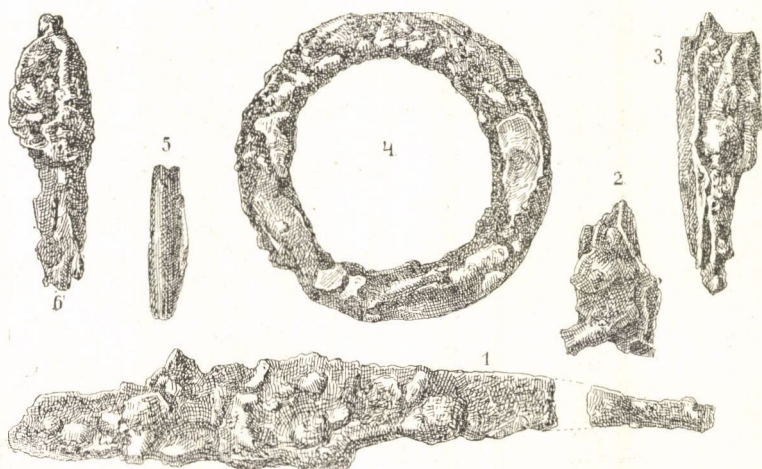
Lelet: 1. sz. vastőr, 2. sz. vasdarab, 3. sz. vaskés darabja, 4. sz. vaskarika, 5. 6. sz. nyílvég és nyele. Törött sírbögre.

53-ik sír, 130 cm. mély, 120 cm. hosszú gyermek-sír, minden lelet nélkül.

54-ik sír, 190 cm. mély, 180 cm. hosszú férfi-sír, csontozat jó karban.

Gazdagon aranyozott bronzlelet, a tárgyak ritka nagyságúak, kivitelük valóban művészi, a griffek pikkelyesek, a szíjhüvely szarvasalakkal van díszítve. Ezen férfi-sír az első, melyben két fülönfüggőt találtam, mert habár férfi-sírokban is leltem már fülönfüggőt, de egynél többet nem.

Leletek: Aranyozott bronz: 3. sz. egy nagy szíjvég, 4. sz. nagy szíjcsat, 5. 6. sz. szíjkapcsok, 7. 8. sz. pikkelyezett griffes csatok, 9. 10. 13. sz. bronz lemezek, 11. sz. szépen díszített tömör szíjpánt, 12. sz. szíjhüvely szarvasalak díszítéssel, 14—16. sz. kis szíjcsatok, 17. 18. sz. két egyszerű karika fülönfüggő. Törött sírbögre.

Csunyi 52. sír.

A legnagyobb óvatossággal sikerült ezen sírban a balkéz mellett fekvő kardot épen kiemelni. Ezen kard eltérő a többi sírmezőben talált kardoktól, mert sokkal keskenyebb és jobb anyagból készült; a markolat hossza 12 cm., a penge hossza 76 cm., a keresztvívás 9 cm., a penge szélessége egyenesen 2 cm., fatok nyomokkal.

55-ik sír, 180 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír, feldult, csontozat lelet nélkül.

56-ik sír, 140 cm. mély, 120 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.

57-ik sír, 130 cm. mély, 110 cm. hosszú gyermek-sír, minden lelet nélkül.

58-ik sír, 180 cm. mély, 180 cm. hosszú női sír, feldulva, egy bronz fülönfüggő.

59-ik sír, 140 cm. mély, 180 cm. hosszú női sír, két bronz fülönfüggő, egy vaskés és egy orsógommbal.

60-ik sír, 240 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír, két bronz fülönfüggő, két fekete hosszú üveggyöngy, egy vaskés és egy orsógommbal. Sírbögre törött.

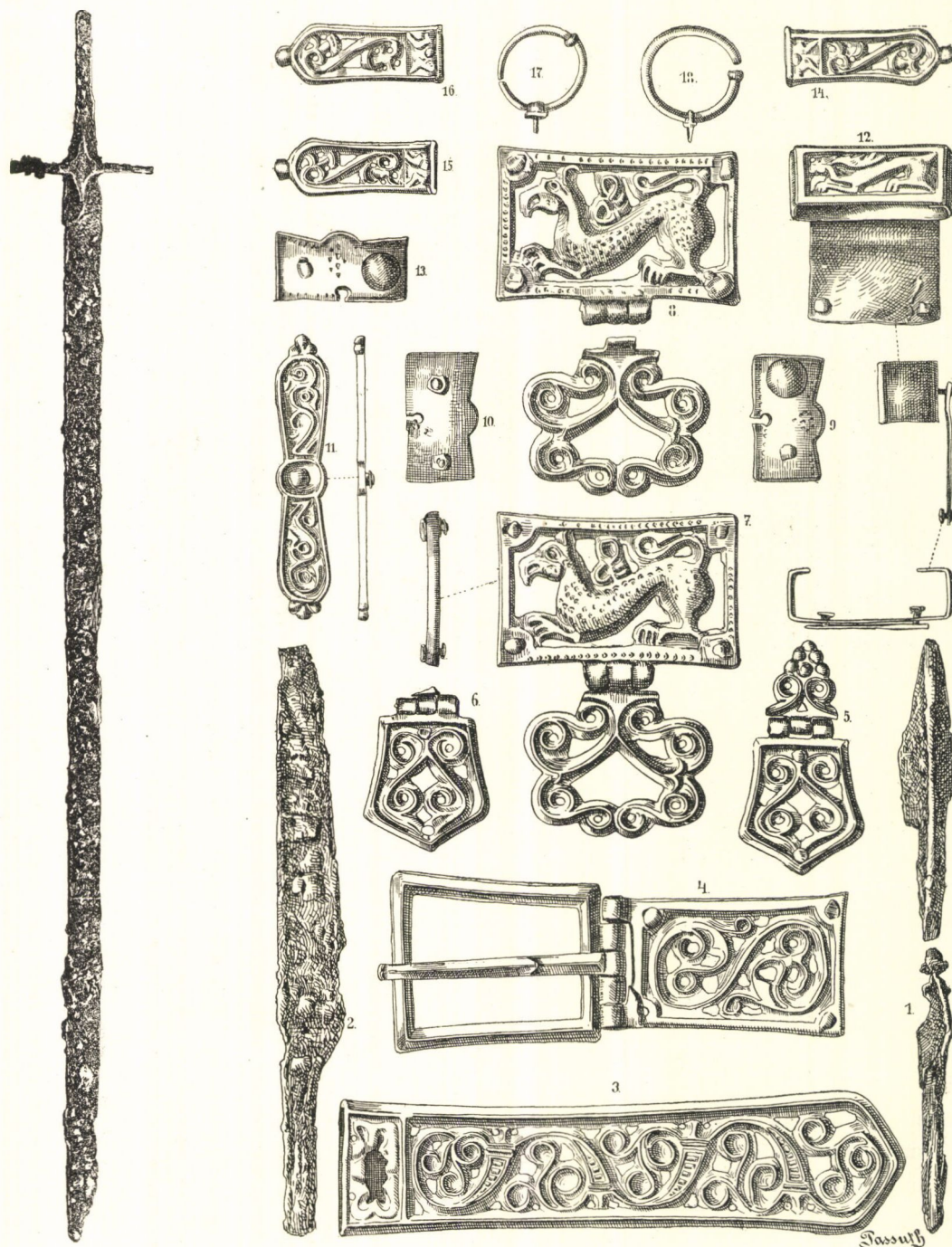
61-ik sír, 180 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír, csontozat jó karban.

Leletek: 1. sz. egy áttörött reczés bronzkerítésbe foglalt kerek medaillon, belső anyaga ismeretlen, valószínűleg fa, a felső lapon két bronzlemez van, melyen egy férfiarcz körvonalai jelentkeznek, 2. 3. sz. két bronz fülönfüggő kék üvegseppel, 4—16. sz. különböző alakú fekete üveg és gyurmagyöngyök. Sírbögre.

62-ik sír, 190 cm. mély, 180 cm. hosszú férfi-sír, csontozat rendben.

Leletek: 4. 5. sz. ezüst lemezből rudacska alakban készült két fibula és 6. 7. sz. a bekapcsolásához szükségelt bronzkapsok. Ezen fibulák fával voltak kitöltve, illetve a lemezek farudacskákra erősítve. Vas: 1. sz. vastör darab, 3. sz. vaskés darab, 2. sz. háromélű nyílvég.

Csunyi 54. sír.

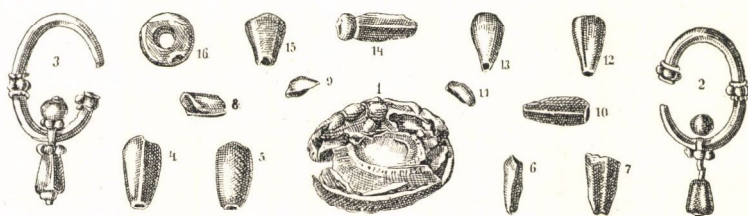
63-ik sír, 120 cm. mély, 120 cm. hosszú, egy ifjonez sírja, mert minden alak mérete kisebb a rendesnél.

Leletek: Bronz: 5. sz. újjalakú karikás tömör karika övdisz, két oldalán elálló szárnynyal, 11. sz. a tömör övpánt, 6—10. sz. bronz szíjlemezek, továbbá 1—3. sz. vas nyílvégek és 4. sz. vaskarika. Törött sírbögre.

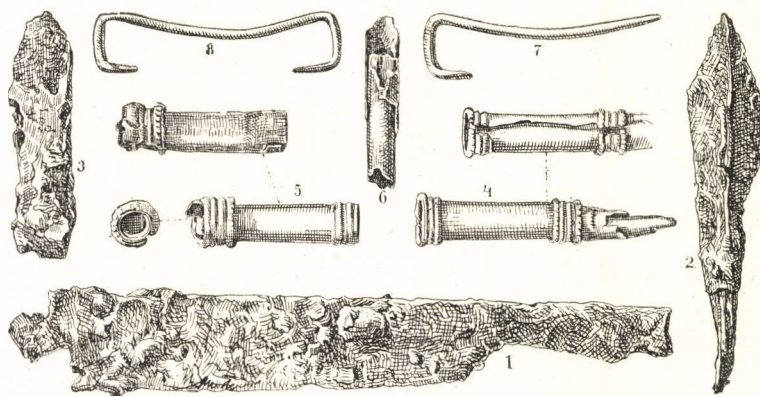

64-ik sír, 110 cm. mély, 90 cm. hosszú gyermek-sír, minden lelet nélkül.

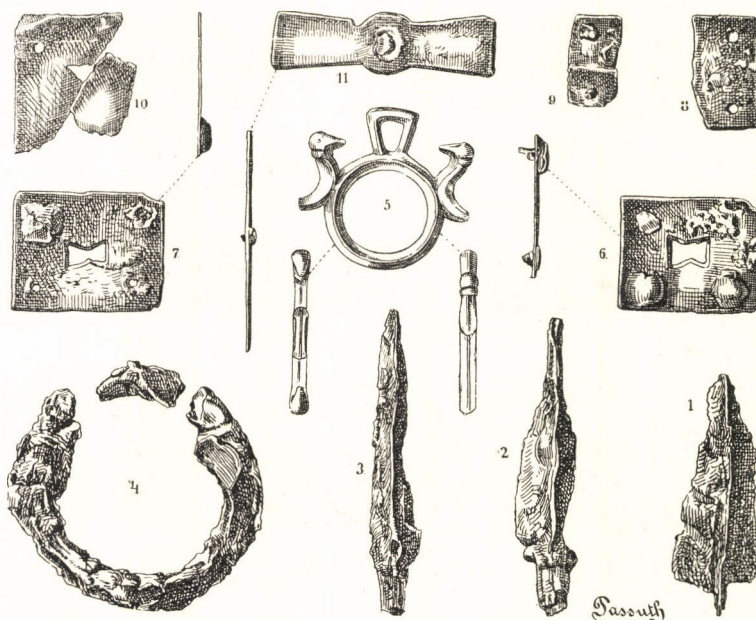
65-ik sír, 180 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír, feldult, találtatott egy fekete üveggyöngy, egy vaskés és egy orsógomb. Törött sírbögre.

Csunyi 61. sír.

Csunyi 62. sír.

Csunyi 63. sír.

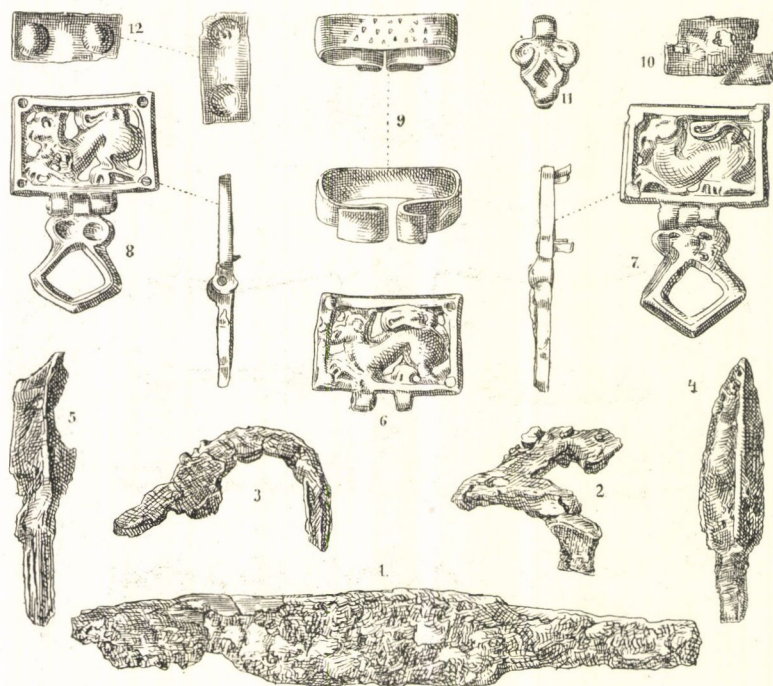
66-ik sír, 200 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, csontozat rendben. Találtatott egy bronz fülönfűgő, öt fekete hosszú üveggyöngy, egy vaskarika és egy orsógomb. Egy sírbögre.

67-ik sír, 120 cm. mély, 100 cm. hosszú gyermek-sír, minden lelet nélkül.

68-ik sír, 200 cm. mély, 170 cm. hosszú férfi-sír, csontozat helyén.

Leletek: Bronz: 6—8. sz. griffes csatok, 9. sz. szíjhüvely felső lapja pontozott diszítéssel, 10. sz. ismeretlen rendeltetésű diszített bronzlemez, 11. sz. levélalakú kis övdísz és 12. sz. egy 2 helyen átlukasztott bronz szíjlemez. Vas: 1. sz. vastőr, 2. 3. sz. vasesat két darabja, 3. 4. sz. vas nyilvégek. Törött sírbögre.

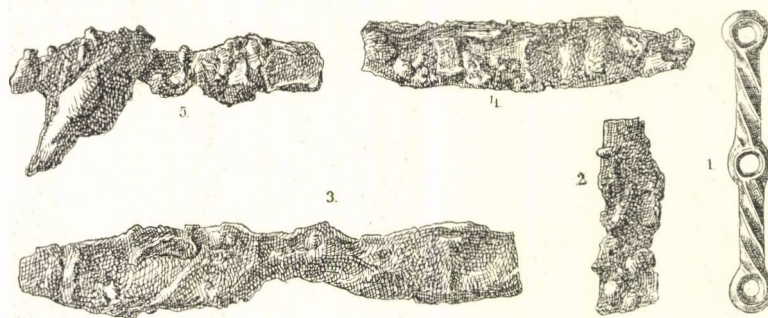

Csunyi 68. sír.

69-ik sír, 120 cm. mély, 100 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.

70-ik sír, 140 cm. mély, 120 cm. hosszú gyermek-sír, minden lelet nélkül.

71-ik sír, 200 cm. mély, 180 cm. hosszú férfi-sír.

Csunyi 71. sír.

A nagy mélység folytán bronzleleteket reméltem, azonban a csontozat rendetlen fekvése folytán kétségtelenné vált, hogy a sír fel van dulva és azért más nem is volt található, mint az 1. sz. bronz tömör sodrott fibula (új alak) és 2—5. sz. vastőr- és kés-darabok. Törött sírbögre.

72-ik sír, 130 cm. mély, 110 cm. hosszú gyermek-sír, minden lelet nélkül.

73-ik sír, 140 cm. mély, 120 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.

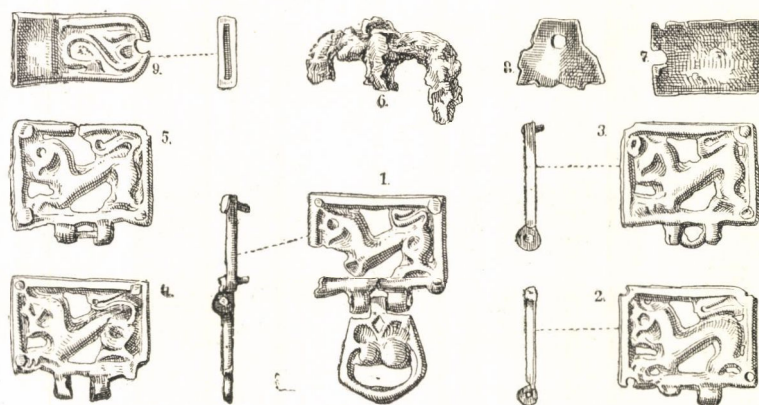
74-ik sír, 180 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, teljesen feldulva, csak a medenceze-csontról volt felismerhető.

75-ik sír, 115 cm. mély, 160 cm. hosszú férfi-sír.

Leletek: Bronz: 1—5. sz. griffes csatok, 7. 8. sz. lemezek, 9. sz. szíjvég. Vas: 6. sz. vasesat darab. Törött sírbögre.

76-ik sír, 110 cm. mély, 120 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.

77-ik sír, 180 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, két bronz fülönfüggő, négy fekete hosszú üveggyöngy, egy orsógommbal és ép sírbögrével.

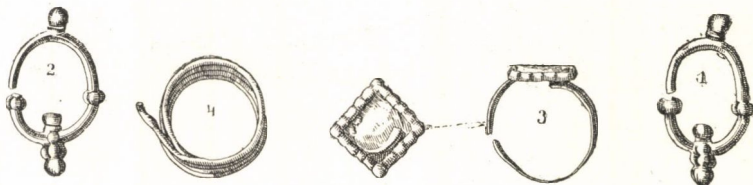
Csunyi 75. sír.

78-ik sír, 100 cm. mély, 90 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül, sírbögre elmállott. Törött sírbögre.

79-ik sír, 160 cm. mély, 150 cm. hosszú feldult és a csontozat után ítélve női sír, lelet nélkül.

80-ik sír, 230 cm. mély, 170 cm. hosszú női-sír. Leletek: egy bronz fülönfüggő, hét fekete üveggyöngy, egy vaskés, egy orsógomb. Törött sírbögre.

81-ik sír, 180 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír. Leletek: egy bronz fülönfüggő, egy bronz karika, nyolcz fekete üveggyöngy, hat vasdarab. Törött sírbögre.

Csunyi 91. sír.

82-ik sír, 140 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, feldulva.

83-ik sír, 131 cm. mély, 110 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.

84-ik sír, 120 cm. mély, 140 cm. hosszú férfi-sír, feldult, találtatott egy vaskés és egy nyilvég, egy sírbögre.

85-ik sír, 160 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, feldult.

86-ik sír, 120 cm. mély, 110 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül, csak törött sírbögre találtatott.

87-ik sír, 180 cm. mély, 160 cm. hosszú gyermek-sír, egy vaskéssel.

88-ik sír, 200 cm. mély, 180 cm. hosszú, feldult férfi-sír. Leletek: egy vasesat, egy vaskés és tiz vasdarab.

89-ik sír, 160 cm. mély, 120 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.

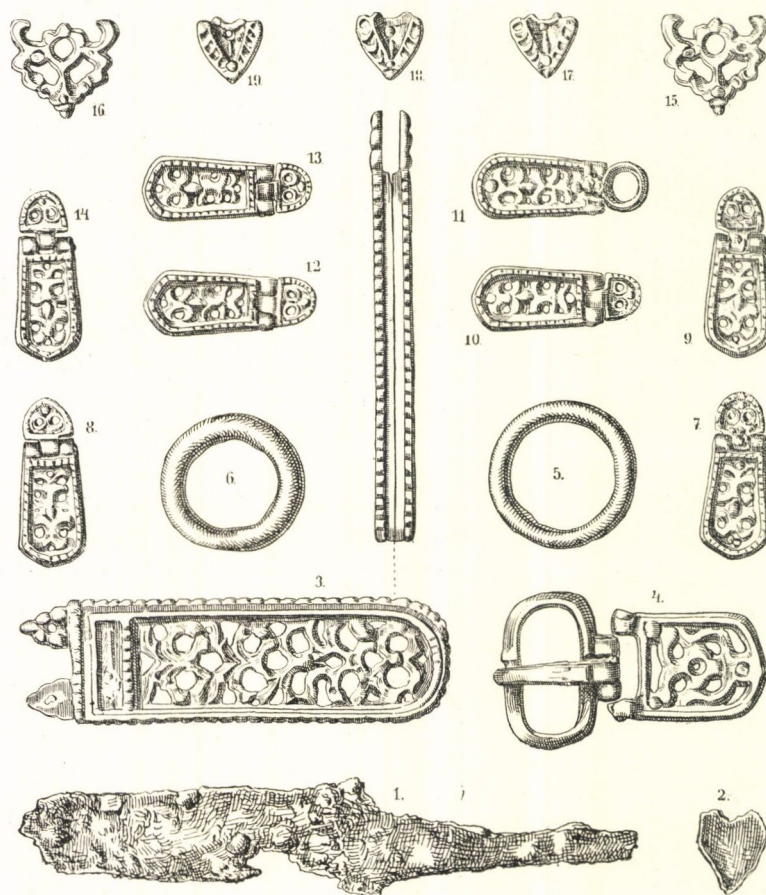
90-ik sír, 140 cm. mély, 110 cm. hosszú gyermek-sír, törött bögrével.

91-ik sír, 200 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír.

Leletek: 1. 2. sz. két bronz fülöngű, 3. sz. egy reczés keret díszítményű négyyszög betétes lemezgyűrű, 4. sz. egy hatszor sodrott bronz spirális karikagyűrű, ezen sír az összes feltárt sírok közül az egyedüli, melyben két gyűrű találtatott, a lemezgyűrű a balkézénél volt, a betét nem találtatott, a hatsoros bronz spirális gyűrű pedig a jobb kéznél feküdt.

92-ik sír, 180 cm. mély, 170 cm. hosszú férfi-sír.

Ezen-sírban a csontozat erősnek és rendszeres, tudniillik hanyatt fekvő találtatván, megkísértettük az ott fekvő vázat teljesen letakarni, úgy, hogy minden csontozat a helyén, valamint minden lelet is

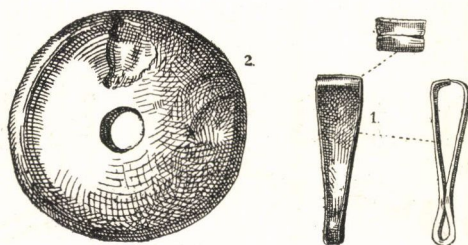
Csunyi 92. sír.

érintetlenül maradjon. — Ezen munkálatot az ásatásban segédkezett barátom, Probáld Ferencz, félnap alatt képzelhetlen türelemmel be is fejezte, a csontozatok melletti földet kivéste, a csontvázt és azon körül feküdt bronzleleteket szivacsos lemosta, és azután a földkivésés folytán támadt közöket és a sír fenekét fehér homokkal kitöltvén, az egész váz hátán fekvő a föld súlya által nyugat felé nyomott fejjel úgy tűnt elő, mint fehér alapra fektetett barna színtestmény, míg az öv körüli patinás bronz övdíszek, szíjvégek és csatok alkalmazási helyükön úgy feküdtek, a mint oda, több mint egy ezredév előtt kerültek. Ezen műveletből igen sokat tanultunk, mert a rendszerint egyforma alakban előforduló bronzcsatok és szíjvégek rendes fekvési helyét, sőt egyesek rendeltetése és alkalmazása módját is felismertük, a mi további ásatásoknál nagy előnyre fog szolgálni, ugyanis a 7—14. sz. nyolcz kis csat akként feküdt, hogy a mell mindkét oldalán mintegy 5 cm. távolságban egymástól feküdt 2 és 2 darab a díszes oldalával felfelé fordítva, tehát a két vállon át hátrafelé a hastól a derékig nyúló szíj tartására szolgáltak, mert a másik négy csat a derék tájon, de díszes lapjával a földön, tehát üres lapjával felfelé

feküdt. — Ezen vázat szándékoztam lefestetni, azonban szombati nap lévén, délután esős vihar és záporosó lepvén meg, kénytelen valék a leleteket kiszedni, melyek a következők:

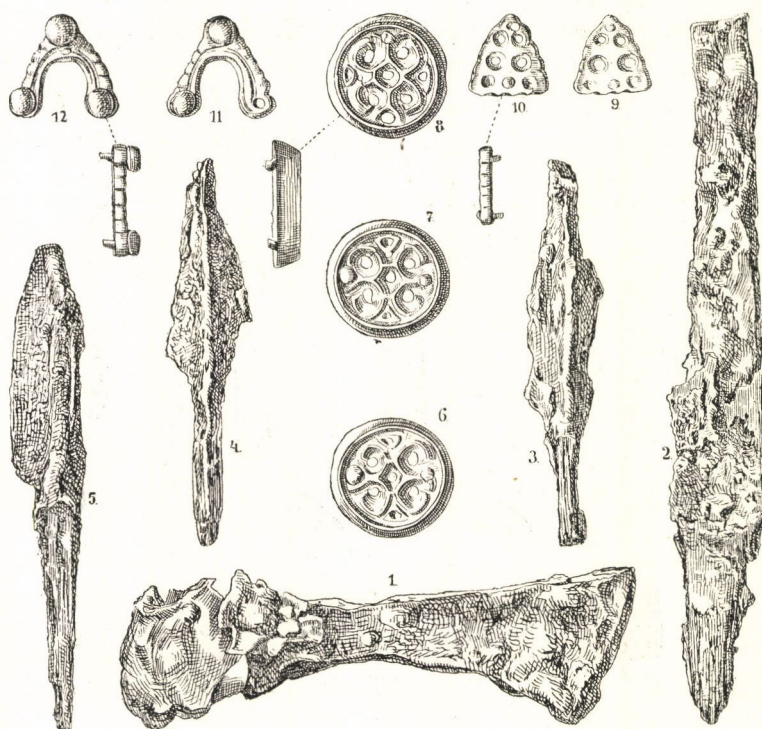
Bronz: a 7—14. sz. már ismertetett kapocs, 3. sz. áttörött nagy szíjvég, 4. sz. szíjesat, 5. 6. sz. karikák, 15—19. sz. övdíszek. Vas és pedig az 1. és 2. sz. vastör és darabja. Egy sírbögre.

Csunyi 93. sír.

Csunyi 99. sír.

Csunyi 103. sír.

93-ik sír, 140 cm. mély, 180 cm. hosszú női sír.

Leletek: 1. sz. bronz csiptető, egészen új alak, csak 3 cm. hosszú, egy orsógomb. Törött sírbögre.

94-ik sír, 180 cm. mély, 180 cm. hosszú feldult sír, csak egy vas-tör darabja találtatott;

95-ik sír, 180 cm. mély, 180 cm. hosszú feldult sír, csak egy vas-kés találtatott;

96-ik sír, 125 cm. mély, 130 cm. hosszú gyermek sír, lelet nélkül, sírbögre törött;

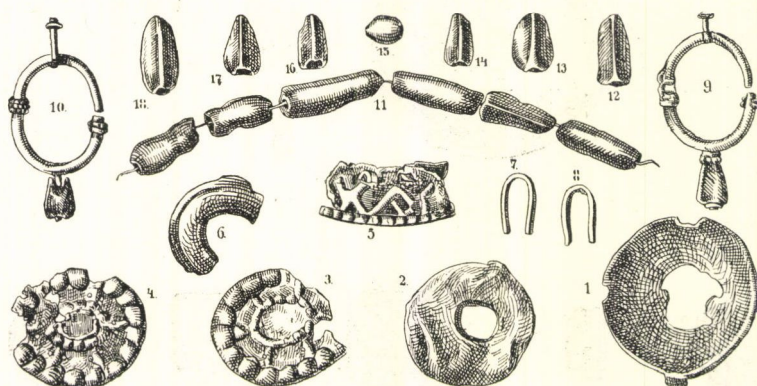
97-ik sír, 100 cm. mély, 100 cm. hosszú, lelet nélküli gyermek-sír;

98-ik sír, 90 cm. mély, 80 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül, sírbögre elmállott;

99-ik sír, 140 cm. mély, 150 cm. hosszú női sír.

Lelet: Kis csúcsos orsógomb barna anyagból, egy legnagyobb körívén futó szalag díszül, az ezt elválasztó felső és alsó részen pedig V alakú domború dísz, vagy faragvány, vagy öntvény.

100-ik sír, 130 cm. mély, 120 cm. hosszú gyermek-sír, minden lelet nélkül;

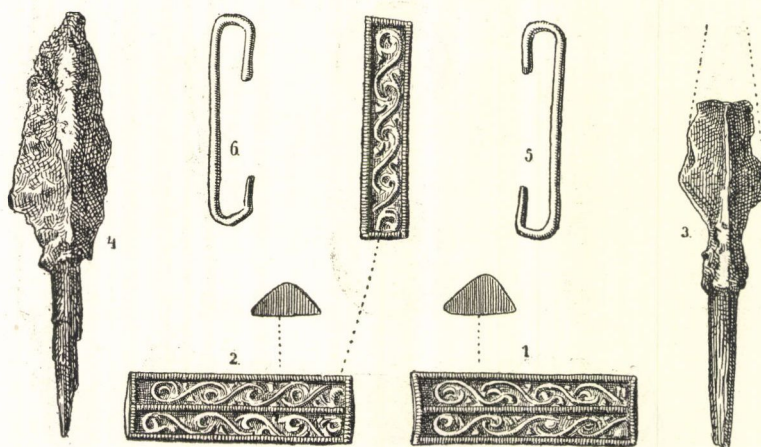
Csunyi 111. sír.

101-ik sír 60 cm. mély, 80 cm. hosszú gyermek-sír, egy törött sírbögrével;

102-ik sír, 90 cm. mély, 100 cm. hosszú gyermek-sír, elmállott sírbögrével;

103-ik sír, 200 cm. mély, 160 cm. hosszú férfi-sír;

Leletek: 6—8. sz. gombalakú, öt helyen áttörött bronz övdísz, 9. 10. sz. kisebb és 11. 12. sz. nagyobb szíjdísz, 1. sz. vas-csákány, 2. sz. vas-tör, 5. sz. vas-kés és 3. 4. sz. háromélű nyilvégek.

Csunyi 113. sír.

104-ik sír, 180 cm. mély, 170 cm. hosszú feldult női sír;

105-ik sír, 116 cm. mély, 146 cm. hosszú női sír, egy bronz fülönfüggő, két üveggyöngy, egy orsógomb és törött sírbögrével;

106-ik sír, 150 cm. mély, 120 cm. hosszú gyermek-sír, minden lelet nélkül;

107-ik sír, 180 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír, két bronz fülönfüggő, két üveggyöngy, egy orsógomb és törött sírbögre;

108-ik sír, 120 cm. mély, 120 cm. hosszú gyermek-sír, egy kis vaskéssel;

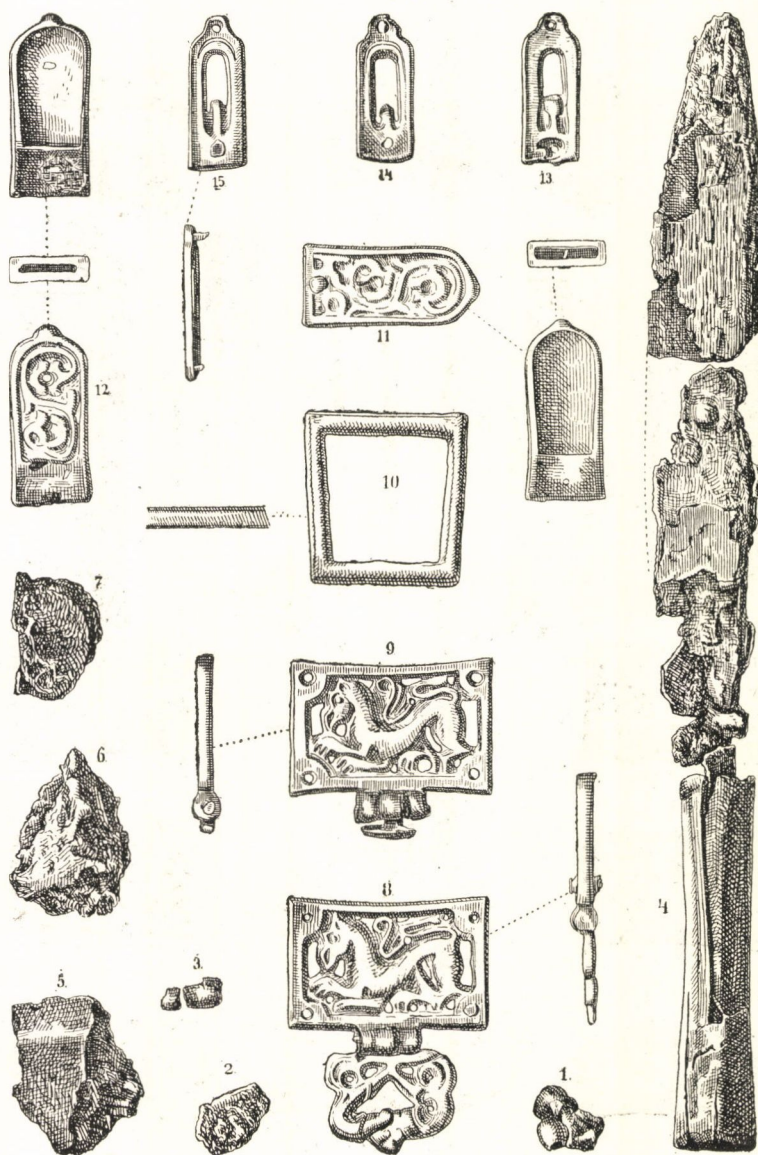

109-ik sír, 190 cm. mély, 170 cm. hosszú feldult női sír;

110-ik sír, 120 cm. mély, 110 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül;

111-ik sír, 120 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír.

Ezen sírban áttörött bronz lemezzel kerített medaillon, 3—6. sz. alul és felül bronz lemezekkel, belső tartalma nincs még átvizsgálva; az 1. sz. bronz lemez, rendeltetése ismeretlen, a 2. sz. kis törött

Csunyi 114. sír.

orsógomb (új alak); találatot még 9. 10. sz. szép fülöngy, 7. 8. sz. bronz kapocs, 11—18. sz. különböző alakú és nagyságú fekete üveggyöngyök. Törött sírbögre.

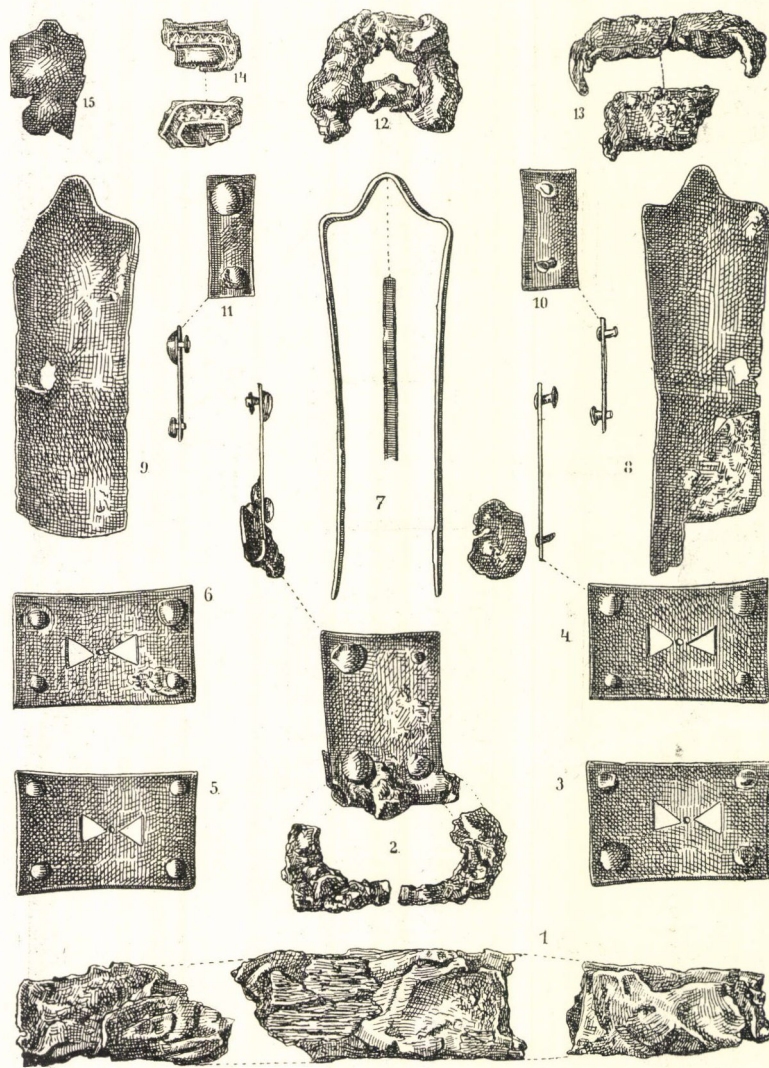
112-ik sír, 120 cm. mély, 150 cm. hosszú női sír, két bronz fülöngyvel.

113-ik sír, 300 cm. mély, 300 cm. hosszú, előkelő férfi sírja, feldult.

Ezen sír legérdekesebbnek ígérkezett rendkívül nagysága folytán minő az eddigi feltárt 735 sír ásatása közben soha elő nem fordult. Ezen 300 cm. hosszú és 250 cm. szélességben jelentkező sírt két munkás egy egész napon át nem bírta feltárni, s miután az eddig általam feltárt 735 sír között még a kettős sírok sem bírtak ily méretekkel, azon reményt tápláltam, hogy e helyütt az ott temetkezett néptörzs egy

előkelő férfial lehetett nyugalmat, miután azonban 220 cm. mélységben sem találtunk semmi ember-
ereklje nyomaira, ezen körülmény már azon vélelmet kelté bennem, hogy talán ezen gödör nem is sír-
hely, hanem valami más rendeltetése lehetett, de 250 cm. mélységben, 3. sz. nyilvég és egy koponya-
darab találtatván, kétségtelenné vált, hogy egy előkelő egyén feldult sírjában kutatok. — Az egyenként
elszórta előkerülő csontozat majd minden darabja patinás lévén, azon reményben, hogy mégis talállok
valami a dulók által fel nem talált tárgyat, a sír további tartalmát átrostáltattam és így került elő a fek-
vési helyén az 1. sz. és 2. sz. arany fibula, melynek bronz kapcsai 5. 6. sz. szinte a rostában maradtak.

Csunyi 116. sír.

Ezen 4 $\frac{1}{2}$ cm. hosszú 1 cm. széles prizma-alakú arany kapcsok alatt feküdt kétségtelenül a két bronz
kapocs, mely a két csat összefoglalására szolgált. Sajnos, hogy ezen sír feldulva volt, mert talán igen
sok és jellemző leleteket tartalmazhatott, a mennyiben arany tárgyak is mindig bronzlemezekre alkal-
mazva, ezen lemezekkel voltak a ruhára vagy szíjra erősítve.

114-ik sír, 200 cm. mély, 180 cm. hosszú férfi-sír, erős csontozattal.

Első sír az összes feltárt sírok között, melyben a kés csontnyele is megtaláltatott, 4. sz. ezen nyél
egészen kezdetlegesnek látszik, valószínű azonban, hogy a díszítmény már lekorhadt; ezen sírban isme-
retlen rendeltetésű gyánta-darabok találtattak; ezen kívül 8. 9. sz. bronz griffes csattok, 10. sz. bronz
szíjcsatrészt, 11. 12. sz. kis szíjvég, 13—15 sz. egész új idomú bronz kapcsok. Törött sírbögre.

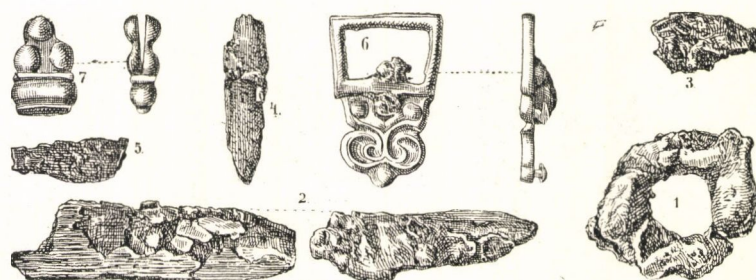

115-ik sír, 140 cm. mély, 120 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.

116-ik sír, 185 cm. mély, 170 cm. hosszú férfi-sír.

Ezen sír az első, melyben a síjvég nem tömör, hanem egy bronz sodronyból készült keretre mindkét oldalról reá erősített ezüst lemezből áll, 7—9. sz. — Ezen kívül találtatott az övet díszített 3. 4. 5. 6. 10. és 11. sz. négyszögletes, közepén áttörött lemez meg vas-kés és több vasdarab. Törött sírbögre.

117-ik sír, 170 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, két fülönfüggő egy orsógommbal és egy sírbögrével;

Csunyi 121. sír.

118-ik sír, 180 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, fakoporsó nyomaival. Lelet: két fülönfüggő, 17 üveggyöngy, vastöredék, orsógomb;

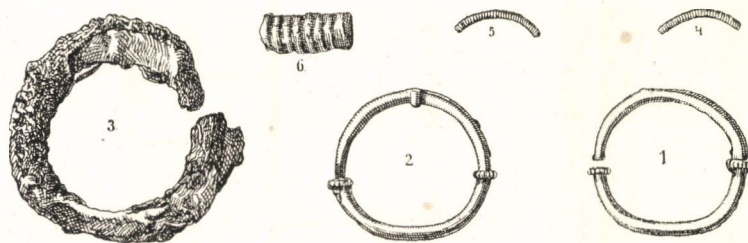
119-ik sír, 180 cm. mély, 170 cm. hosszú kettős sír, 15 üveggyönggyel;

120-ik sír, 100 cm. mély, 70 cm. hosszú gyermek-sír lelet nélkül, törött sírbögrével;

121-ik sír, 180 cm. mély, 120 cm. hosszú, ifjú sírja.

Lelet: 6. sz. kis méretű bronz síjcsat, 7. sz. bronz síjdisz, 1. sz. vaskarika, két nagy vaskés két darabban és vasdarabok.

122-ik sír, 180 cm. mély, 150 cm. hosszú női sír, két bronz fülönfüggő és öt fekete üveggyönggyel. Törött sírbögre.

Csunyi 124. sír.

123-ik sír, 100 cm. mély, 90 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.

124-ik sír, 180 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír.

Lelet: Két bronz fülönfüggő, egy bronz tekercs, egy vaskarika, két vasdarab és törött sírbögre.

125-ik sír, 175 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, feldult, minden lelet nélkül.

126-ik sír, 200 cm. mély, 160 cm. hosszú férfi-sír, fakoporsó nyomaival; lelet: egy bronz lemez, egy vas-kés, egy vas-csákány, két nyílvég, két karika.

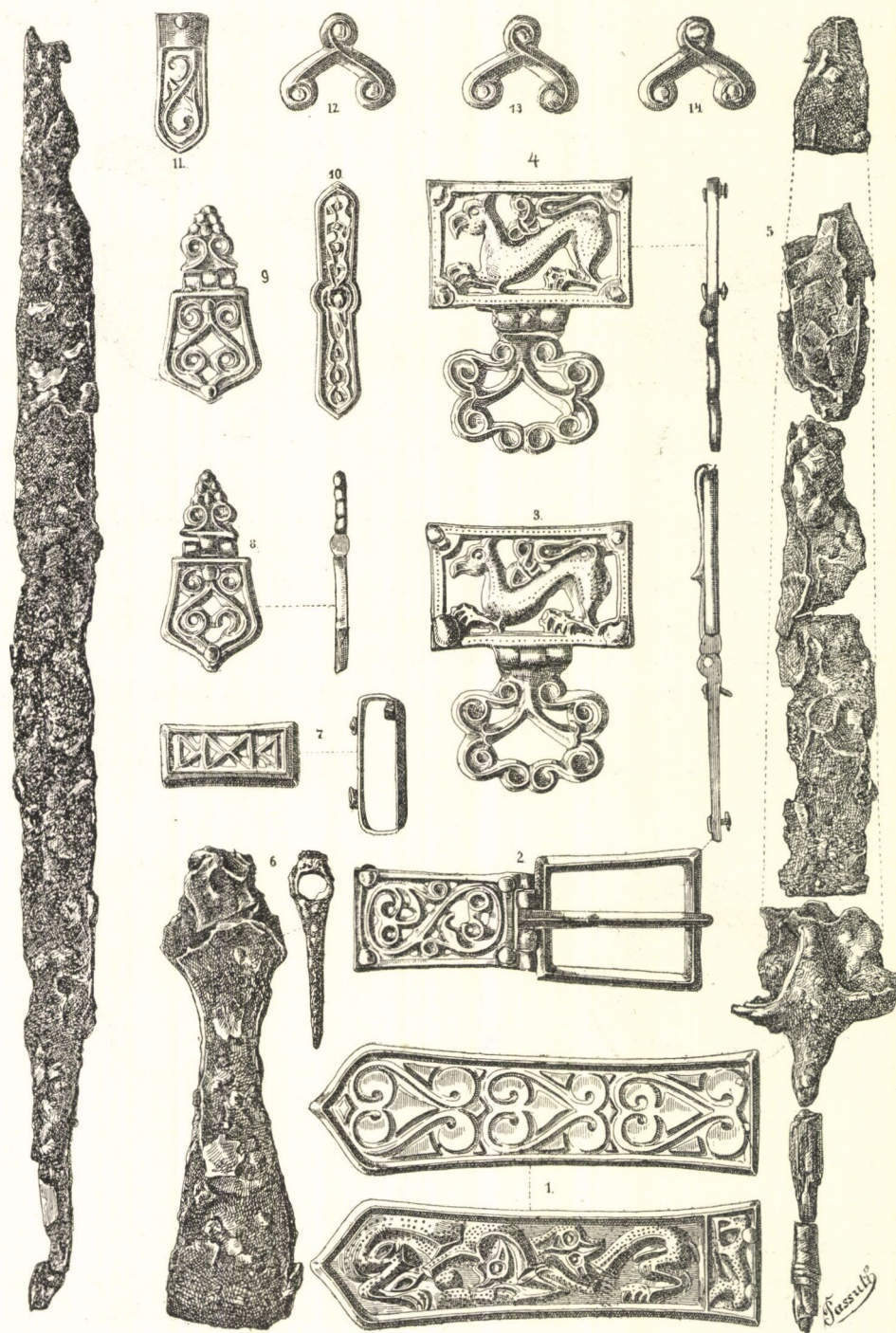
127-ik sír, 200 cm. mély, 180 cm. hosszú férfi-sír, aranyozott lelettel.

Ezen sír a leggazdagabb, mert legtöbb leletet nyújtott, a síjvég és griffes csatok és egyéb síj- és övdíszek mind gazdagon aranyozva vannak, és az eddig találtak között legnagyobb mérettel bírnak.

Leletek: 1. sz. sárkány-alakkal díszített nagy síjvég, 11 cm. hosszú, közepén 2 1/2 cm. széles,

2. sz. bronz tömör szíjcsat, 3. 4. sz. griffes csat, 5 cm. 20 mm. széles, 7. sz. szíjhüvely tömör, 8. 9. sz. szíjcsat, 10. sz. szíjpánt, 11—14. sz. övdisz, mind aranyozott bronz, 5. sz. vastőr, 26 cm. hosszú, 6. sz. csákány, 14. cm. hosszú és egy törött sírbögre.

Csunyi 127. sír.

Ezen sírban találtatott egyenes vaskard 66 cm. hosszú, 4 cm. széles.

128-ik sír, 180 cm. mély, 170 cm. hosszú feldult női sír, egy vas-kés és egy orsógombbal.

129-ik sír, 110 cm. mély, 95 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.

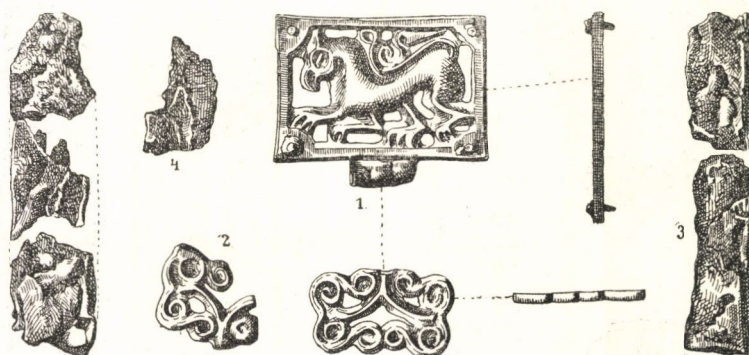
130-ik sír, 120 cm. mély, 100 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.

131-ik sír, 300 cm. mély, 170 cm. hosszú feldult sír.

Leletei: 1. sz. griffes csat, 5. sz. más griffes csat fogantyújának egy része, 3. 4. sz. vas-tör és kés darabjai.

132-ik sír, 160 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír, huszonkét üvegyöngy, egy orsógomb és vasdarabok.

133-ik sír, 200 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír, fakoporsó nyomaival, egy bronz fülönfüggő, 58 üvegyöngy, egy vas-lemez, egy orsógomb és törött sírbögre.

Csunyi 131. sír.

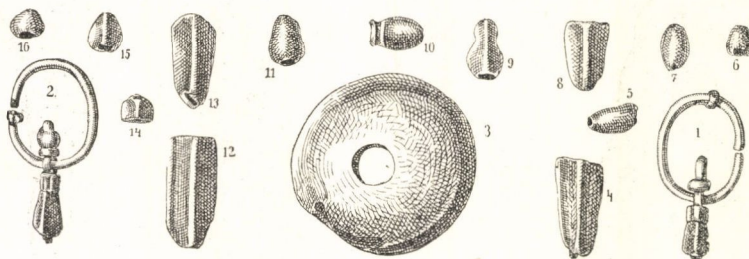
134-ik sír, 130 cm. mély, 130 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.

135-ik sír, 100 cm. mély, 110 cm. hosszú, fakoporsó nyomai, két bronz fülönfüggő, tizenhét üvegyöngy, egy orsógomb, törött sírbögre.

136-ik sír, 120 cm. mély, 90 cm. hosszú gyermek-sír, vas-karika és vas-késsel.

137-ik sír, 100 cm. mély, 75 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.

138-ik sír, 180 cm. mély, 160 cm. hosszú feldult férfi-sír, egy vas-kés és vas-tör darabjai, törött sírbögre.

Csunyi 139. sír.

139-ik sír, 200 cm. mély, 180 cm. hosszú női sír, fakoporsó nyomaival.

Leletei: 1. 2. sz. két bronz fülönfüggő, 3. sz. orsógomb és tizenhét fekete üvegyöngy.

140-ik sír, 120 cm. mély, 140 cm. hosszú gyermek-sír, vas-késsel.

141-ik sír, 190 cm. mély, 170 cm. hosszú feldult női sír.

142-ik sír, 200 cm. mély, 180 cm. hosszú férfi-sír, fakoporsó nyomai.

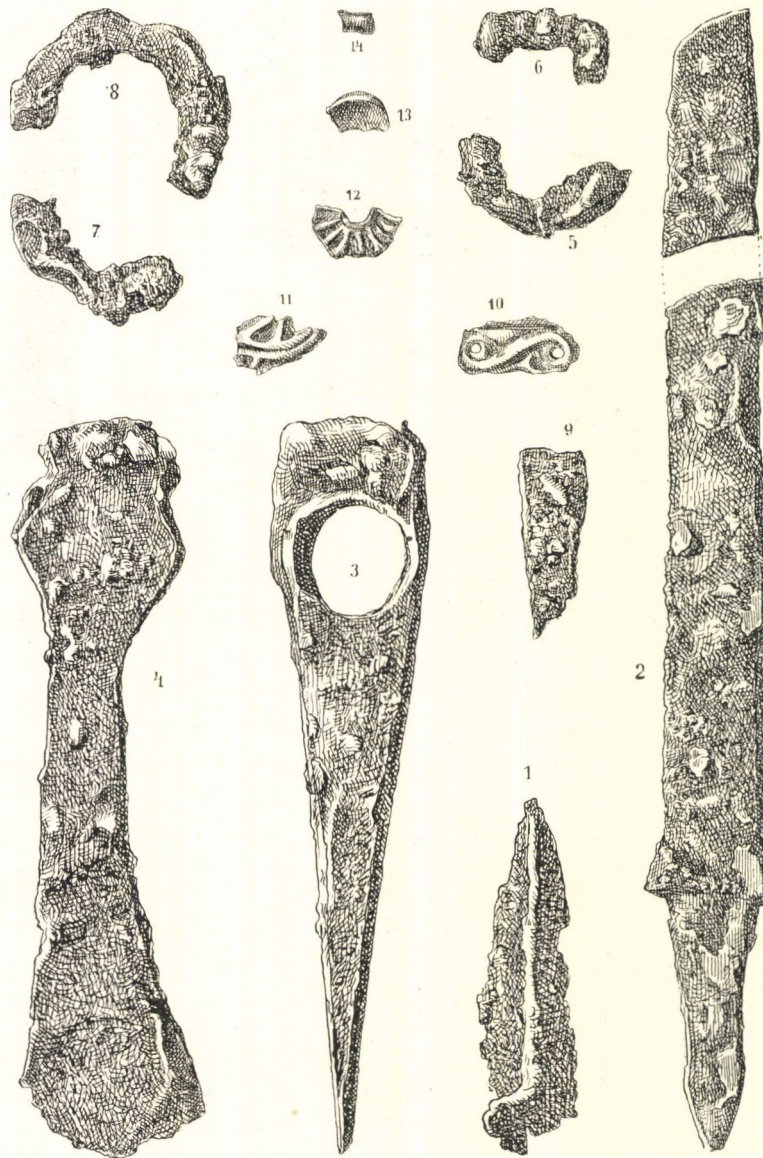
Leletei: 1. sz. nyílvég, 2. sz. vas-tör, 3. 4. sz. vas-csákány, 5—14. sz. vaskarika, csat és vasdarabok, törött sírbögre.

143-ik sír, 120 cm. mély, 80 cm. hosszú, lelet nélküli gyermek-sír.

144-ik sír, 200 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír, 26 üvegyöngy és egy orsógomb, törött sírbögre.

- 145-ik sír, 130 cm. mély, 75 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.
 146-ik sír, 120 cm. mély, 80 cm. hosszú gyermek-sír, lelet nélkül.
 147-ik sír, 190 cm. mély, 160 cm. hosszú női sír, fakoporsó nyomaival, két bronz fülönfüggő, száz darab kis sárga gyurmagyöngy, ép sírbögre.
 148-ik sír, 160 cm. mély, 180 cm. hosszú kettős sír.

Csunyi 142. sír.

Leletek: 1. 2. sz. két áttörött diszú nagy szíjvég, 2. sz. kis szíjvég, nyolcz darab áttörött szíjcsat, két fülönfüggő, két kis négyszögű keret, egy szíjhüvely, két szíjpánt és egy szívalakú övdísz, törött sírbögre.

149-ik sír, 180 cm. mély, 160 cm. hosszú férfi-sír.

Leletek: 1—5. sz. vas-darabok, 6. sz. vas-tör, 7—10 sz. vas-kés darabjai, 11. 12. sz. bronz lemezek, 13. 14. sz. nagy griffes csat, 15. sz. kis szíjvég.

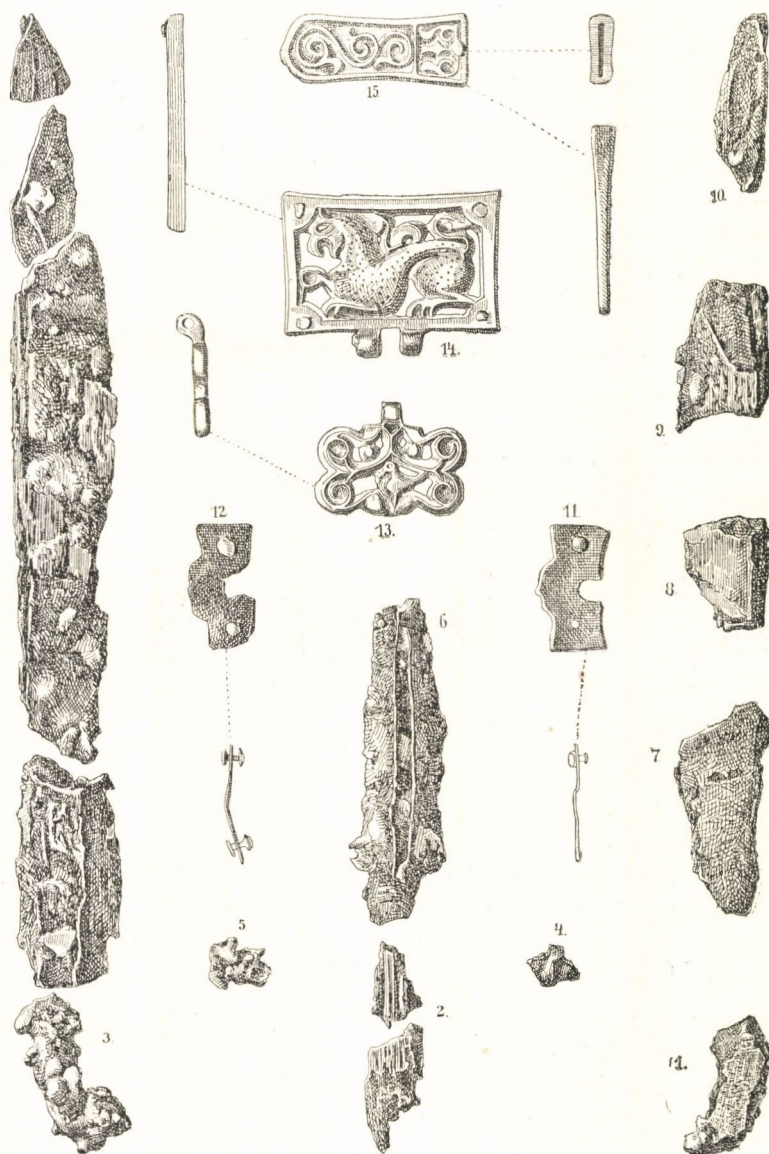
150-ik sír, 175 cm. mély, 170 cm. hosszú női sír,

Leletek: 1. sz. ezizelirozott bronz karperecz darabja, 2. 3. sz. két bronz lemez, 4—11. sz. valószínűleg vas-kés darabjai, törött sírbögre.

151-ik sír, 160 cm. mély, 165 cm. hosszú; egy feldúlt sír, minden lelet nélkül.

Ezen alkalommal a fenti 35 férfi, 57 női, 56 gyermek, 2 kettős és 1 többes sírnál több, mint már fent említém, feltárható nem volt, mert a lelhely rendes gazdasági művelés alatt levő szántóföldön

Csunyi 149. sír.

terülvén el, őszi szántás alá vétetett, azonban kétségtelen, hogy a sírmező még tovább terjed és sok a történelmi kutatásra nézve kincset képező tárgy marad továbbra is a föld gyomrában enyészetnek kitéve.

A sírok fekvése éjszaknyugottól délkeletnek épen mint a nemesvölgyi és szentpéteri azonos jellegű sírmezőkön észleltetett, ezen iránytól ritka esetben tapasztaltatott eltérés.

A temetkezés legtöbb esetben koporsó nélkül történt, azonban e helyütt több sírban már a földben egyenszögű 2—4 cm. vastagságú barna színű egyenszögű hosszénégyszög alakban jelentkező vonalak

jelezték az egykori koporsót, a mi sem a szentpéteri, sem a nemesvölgyi sírmezőn nem észleltetett és így ugyanazon néptörzs létezésének újabbi idejére vall a csúnyi sírmező.

Ezen temetkezési helyen sok sír volt feldúlva, mit a rendetlenül elszórt csontozat és a leletek teljes vagy részbeni hiánya sajnosan igazolt.

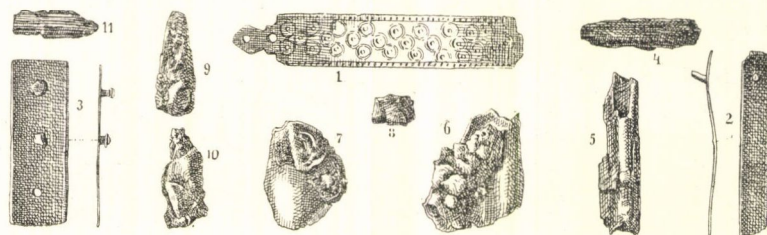
Azon fontos körülményen kívül, hogy ezen sírmező felfedezése folytán megyénk területén most már egy és ugyanazon néptörzsnek harmadik sírmezeje konstatáltatott, nagyon fontos eredményeket értünk el az által, hogy számtalan új alak és új rajzzal bíró leletet találtam, a minőkhöz hasonló az eddig feltárt azonos jellegű nemesvölgyi 244 és szentpéteri 120 sírban nem fordult elő.

A kard a baloldalon a felső lábszár mellett fekszik, a csákány, tör és a kés rendszerint a jobb kéz-nél található; de kés, tör és nyílvégek balkézt is találtattak.

Kard a 151. sírban csakis három példányban volt épen kivehető.

A sírbögrék különböző idomúak és nagyságúak, legtöbb sírban nyílt szájú bögrék találhatók, melyekbe folyékony éték közé sokszor baromfi-hús is tétetett, mit a bögrékben található apró csontok igazolnak, igen ritka esetben csakis ital elhelyezéséhez alkalmas szűkszájú korsók találhatók.

A bögrék rendszerint a láb végénél, néha az alsó lábszárak egyik vagy másik oldalán, és ritka esetben a fejnél voltak elhelyezve; anyaguk fekete föld, a melyből idomított bögre nyílt tűznél szárított ki, ritka esetben sárga agyagból jól kiégetve is találhatók, különösen a korsók.

Csúnyi 150. sír.

Az ezen ásatásból kikerült bögrék nyolcz különböző nagyságban találtattak, fekete földből alakítva, két korsó pedig sárga agyagból jól kiégetve, és pedig:

1. sz. Sárga agyagból kiégetett korsó. Talp átmérője 6 cm., magassága 25 cm., 20 cm. magasságban kezdődött a 4. cm. széles, 5 mm. vastag fül, mely a karima alatt végződhetett, felső karimája hiányzik. Talp köríve 20 cm. 5 mm., legnagyobb köríve a közepén 50 cm., torok átmérője 3 cm.

2. sz. Fekete földből készült nyílt bögre, talp átmérője 6 cm., talp köríve 22 cm., magassága 14 cm., öblöny átmérője 6 cm., a karima egyenletes benyomásokkal díszítve, karima köríve 20 cm., közepén legnagyobb köríve 32 cm. 5 mm.

3. sz. Fekete földből készült nyílt bögre, talp átmérője 6 cm. 5 mm., talp köríve 23 cm., középső köríve 38 cm., öblöny átmérő 10 cm., karima köríve 32 cm., magassága 11 cm. 5 mm.

4. sz. Fekete földből készült nyílt bögre, legnagyobb körívén három-három körvonallal díszítve, ezek alatt és fölött pedig hullámos szalagdísz. Talp átmérő 6 cm. 5 mm., öblöny-átmérő 10 cm., középső köríve 37 cm. 5 mm., felső karima köríve 28 cm. Talp köríve 22 cm.

5. sz. Sárga agyagból égetett korsó, melynek felső része hiányzik. Talp átmérője 5 cm. 5 mm., köríve 22 cm., középső legnagyobb köríve 51 cm., 10 cm. magasságban van a 2 cm. vastag fül, melynek lyuk-átmérője 2 cm.

6. sz. Fekete földből készült nyílt bögre, 13 cm. magas, fent négy vonalos, közepén hat vonalos szalagdísz, ez alatt pedig három körvonalból álló dísz. Talp-átmérő 9 cm., köríve 30 cm., középső köríve 42 cm. 5 mm., öblöny átmérője 11 cm., köríve 36 cm.

7. sz. Fekete földből készült nyílt bögre, 8 cm. 5 mm. magas. Talp-átmérő 5 cm., köríve 18 cm., öblöny átmérője 7 cm., nyak köríve 19 cm., középső köríve 28 cm.

8. sz. Fekete földből készült nyílt bögre, 10 cm. magas. Talp átmérője 6 cm. 5 mm., köríve 23 cm., öblöny-átmérő 8 cm. 5 mm., karima köríve 25 cm., közép köríve 32 cm.

9. sz. Fekete földből készült nyílt bögre, 8 cm. 5 mm. magas. Talp-átmérő 7 cm. 5 mm., köríve 26 cm. 5 mm., öblöny-átmérő 9 cm. 5 mm., nyak köríve 26 cm., közép-körív 34 cm.

10. sz. Fekete földből készült és négy körvonallal díszített 10 cm. magas sírbögre. Talp-átmérő 5 cm., köríve 20 cm., öblöny-átmérő 7 cm., karima köríve 20 cm. 5 mm., középső köríve 27 cm. 5 mm.

Csunyi edények.

Ezen sírbögrékben kisebb csontozat, mellettük pedig nagyobb kőcsontok, rendszerint lábszár-csontok találtattak, melyek egyes esetekben az emberi alsó lábszárcsontokon voltak keresztbe fektetve.

Ezen összes leletek Mosonmegye régiségtárában vannak elhelyezve és pedig összesen 3 kard, 12 bögre és 914 egyéb tárgy.

Jövő évben burgonya fog e sírmezőnek feltárt és fel nem tárt részein is díszlegni és sajnos, még igen sok lelet marad az utókor előtt továbbra is elrejtve.

M.-Óvár, 1894. évi november hó 15-én.